

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/12865.**

Benyújtás dátuma: **2020-09-14 09:02**

Parlex azonosító: **E7DKRZJF0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Szél Bernadett (független)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: **"Indít-e átfogó vizsgálatot a pózvai Napraforgó Otthonban?"**

Tisztelt Biztos Úr!

Több megkeresést kaptam szülőktől és dolgozóktól a Zala Megyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény Napraforgó Otthon telephelyén uralkodó állapotokkal kapcsolatban. A 100 férőhelyes intézményben súlyos fogyatékossgal élő és többféle alapbetegséggel küzdő gondozottat látnak el. A beszámolók és a birtokomba került dokumentumok alapján elmondható, hogy az intézmény már a járvány előtt is kritikus állapotban volt, a vírus nyomán kialakult helyzet viszont tovább súlyosbította az ellátottak jogait súlyosan sértő állapotokat.

A hozzám került anyagok alapján a fenntartó Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság SZGYF-IKT-4725/7/2020. felhívására az intézmény március 17-re készítette el a Pandémiás Tervet és Eljárásrendet, április 3-ára pedig az Infekciókontroll Szabályzatot. Ezen szabályzat mellékletét képezi a kézhigiénés protokoll, a takarítás, környezet fertőtlenítése protokoll, a védőeszközök alkalmazásának protokollja, a fertőző beteggel kapcsolatos ápolási feladatok protokollja, valamint az izolációs terv. Az intézmény beszámolója szerint a dolgozók több alkalommal vettek részt infékcókontroll oktatáson, melynek részét képezte a védőfelszerelések megfelelő használata, a környezethigiéné biztosítása, a felület- és eszközfertőtlenítés, valamint az izoláció szabályainak, illetve a kézfertőtlenítés eljárásrendjének ismertetése. A képzések időpontja április 16., 17. és 22. napján volt, majd az ismeretek felfrissítése érdekében 2020. május 27., 28. és 29. napján újabb oktatás történt. Szintén intézményi forrásból tudjuk, hogy 2020. március elejétől folyamatos volt a védőeszköz-beszerzés intézményi költségvetés terhére. Az intézmény 2020. április 9. napjától részesült heti rendszerességgel járványügyi védekezést szolgáló védőeszköz-készletből központi keretből (egyszer használatos maszk, védőkesztyű, kézfertőtlenítő, felületfertőtlenítő szerek).

Ehhez képest a 2020. augusztus 4-5-én előzetes bejelentés nélküli szakmai ellenőrzést tartó Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szakmai Irányítási Főosztály Szociális Feladatellátási Osztálya súlyos hiányosságokat tárt fel az intézmény járványügyi védekezésében. A 18 oldalas vizsgálati jelentés szerint „Általánosságban megállapítható, hogy a telephelyen, a feladatellátás során több jogszabály, szakmai szabály előírása nem lett betartva. Mind a személyi, tárgyi, környezeti higiéné kritikán aluli, a veszélyes hulladék gyűjtése, tárolása nem a vonatkozó jogszabályban foglaltak szerint történik. A telephely nem tartotta be a május 8-i népegészségügyi határozatban foglaltakat. A dolgozók nem ismerik az infekciókontroll előírásait, a feladatellátás során azokat így betartani nem tudják.” Továbbá megállapítják, hogy „Az érintett vezetők gondatlanul, nem a szabályozókban, munkaköri leírásaikban foglaltak szerint látták el a feladataikat, ezáltal súlyosan veszélyeztették a veszélyhelyzet és a járványügyi készenlét idején az ellátottak egészségi állapotát, valamint több ellátotti jog sérelmét idézték elő, megkérdőjelezve alkalmasságukat a feladat ellátására.”

A vizsgálat idején 29 fertőzött beteg volt az intézményben, 11 gyanús, és 54 gyógyult. Április és augusztus között 6 ellátott elhunyt. A vizsgálatot végzők akadálytalanul jutottak be az intézménybe, sem kézfertőtlenítés, sem hőmérséklet-ellenőrzés, sem előzetes nyilatkozattétel nem volt. A megkérdezett dolgozók nem voltak tisztában a szabályos kézfertőtlenítés, a védőruházat fel-és levételének módjával. A fertőzött részlegen "A kiszolgáló helyek tekintetében a környezeti higiéné kritikán aluli volt." „A fecskendők és egyéb eszközök tisztasága minősíthetetlen volt." Egy fertőzött ellátott fürdetése sebészi maszkban, nyitott ajtó mellett történt. A fertőzésgyanús ellátottak részlegén volt elhelyezve egy egészséges, nem fertőzésgyanús gyermek is, aki egy bereteszelt ajtó mögé volt zárva. A mellékhelyiségeken nem volt ajtó, együtt használták az ellátottak. A tünetmentes, egy negatív teszttel rendelkezők részlegén 11-ből 6 lakó az ebédlőben összetereelve és nem lakószobákban volt elhelyezve, a falon üres kézfertőtlenítő-adagoló volt. A 94 fős intézményre 3 fős takarító személyzet volt megfelelő ismeretek, védőfelszerelés és tisztítóeszközök nélkül.

A dolgozók Fülöp Attila államtitkárhoz is eljuttatott levele szerint „a járványt megelőzni vagy a megfertőződés számát legalábbis lehetett volna csökkenteni, ha a feltételek adottak lettek volna. A fogyatékos részlegen két takarító sokszor sima vízzel, egy moppal takarította az épületet, éjjel pedig a nővérek a kezelőt és a nővérszobát a saját hozott tisztítószerükkel.” Mosogatószer híján gyakran kézmosó fertőtlenítőt használtak. 50 db kesztyűt kaptak a nővérek 2-3 napra, 34 inkontinens lakóra. Mivel nem volt elég kesztyű, két lakó tisztába tétele közben kesztyűs kezüket mosták, és ha végképp elfogyott a kesztyű, otthonról hoztak. Nem volt biztosítva a lakóknak WC-papír, tusfürdő, fogkrém. Ha nem volt tiszta törölköző, szakad lepedővel törölték meg az ellátottakat. Volt, hogy több napig nem cserélték a ruháikat, nem cseréltek ágyneműt, lepedőt, mert azokból is hiány volt. Forráshiányra hivatkozva nem biztosították a fodrászt a lakók részére, így a hajvágást is általában a nővérek végezték. 100 gondozottra 4 gondozó jutott.

Ahogy az a dokumentumokból kitűnik, hiába tartott az intézményben rendszeres ellenőrzést a Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya, a kormány megbízott megbízásából az intézményben helyszíni bejárást végző Országos Rendőr-főkapitányság Személyügyi Főigazgatóság Egészségügyi Szakirányító és Hatósági Főosztálya,

illetve a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szakmai Irányítási Főosztály Szociális Feladatellátási Osztálya, a szóvá tett problémák és hiányosságok nem szűntek meg, nem lettek megoldva. A vizsgálat nyomán készült intézkedési terv végrehajtásáról szóló beszámoló alapján is arra következtethetünk, hogy az intézmény vezetése nem számolta fel a törvénysértő és az ellátottak emberi máltóságát sértő helyzetet. A beszámolóban az igazgató azt írja, hogy a sorozatos infékcióntróll képzések ellenére a dolgozók nem sajátították el a szükséges ismereteket. Szerinte „a dolgozók védőeszköz-viselési, infékcióntróll-tudatosság javítása csak a dolgozók együttműködési szándékától és az intellektusától függ”. Hasonlóan, a „személyzeti öltöző hűen tükrözi a telephelyen dolgozók higiénájának igényét”, a takarítóknak pedig még a névalírás is problémát jelent. A válasz alapján a felújítási munkákra nincs pénz, a rossz állapotú fürdő 20 éve nem volt felújítva, a mosoda felújítása, átépítése nem intézményi akarat kérdése. A vezető szerint a védőeszközök biztosítása gyakran komoly nehézségekbe ütközött, a COVID elleni védekezésre pedig közel 30 millió forintot biztosítottak intézményi forrásból. A beszámoló végén azt írja az igazgató, hogy az SZGYF vizsgálati jelentése alapján „felmerül az itt dolgozóknak, hogy volt-e értelme a 04.25. óta tartó embert próbáló munkának, amely (...) nem járt sem anyagi, sem erkölcsi megbecsüléssel.”

A járvány alatt emberéletek múltak a higiénés szabályok, a fertőzés elleni védekezés előírásainak betartásán, a kellő mennyiségű és minőségű védőeszköz meglétén és a szükséges számú gondozó, takarító személyzet rendelkezésre állásán. Úgy gondolom, hogy az állam felelőssége lett volna ebben a helyzetben biztosítani a szükséges anyagi, tárgyi és személyi feltételeket, az intézmény vezetésének kiemelt feladata pedig a helyi védekezés megszervezése, a dolgozók felkészítése, a védőeszközök rendelkezésre bocsátása és a végrehajtás ellenőrzése lett volna. Ehhez képest a meglévő információk alapján az állam nem biztosított elegendő anyagi forrást, időben elegendő mennyiségű és minőségű védőeszközt, pótlólagos szakdolgozói és takarító munkaerőt. Az intézmény vezetése esetében – a rendelkezésre álló információk alapján - felmerül a kérdés, hogy megfelelően megszervezte-e a védekezést, betartott és betartatott-e minden szabályt, kellő alapossággal gondoskodott-e a dolgozók felkészítéséről és rendelkezésre bocsátotta-e a dolgozóknak és a takarító személyzetnek a szükséges eszközöket.

Véleményem szerint ennek feltárása érdekében indokolt egy átfogó, független ombudsmani vizsgálat indítása. Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 1.§ (2) bekezdése d) pontja szerint az ombudsman tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére, ennek során hivatalból vizsgálat indítására is jogosult. A fenti esetben érintett alapjogok: az élethez, és az emberi méltósághoz való jog, a megalázó bánásmód tilalma, a személyes szabadsághoz való jog, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, a fogyatékossgal élők védelme, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga, valamint a szociális biztonsághoz való jog.

Mindezek alapján kérdésem: tervezi-e, hogy átfogó vizsgálatot indít a pözvai Napraforgó Otthonban?

Várom válaszát!

Budapest, 2020. szeptember 14.

Tisztelettel,

Szél Bernadett
országgyűlési képviselő